

Istoria comunității armene din Bălți în a doua jumătate a secolului al XIX-lea - începutul secolului XX

Ion GUMENĂ

Comunitatea armenescă din Bălți este cea care apare printre ultimele pe teritoriul Basarabiei. Însă, în pofida acestui fapt, ea prezintă destul de multe momente importante pentru studierea istoriei comunităților armene de pe întreg teritoriul pruto-nistrean.

Pornind de la aceste considerente, comunicarea de față are drept scop, în primul rând, elucidarea problemei cu privire la apariția acestei comunități etno-confesionale în Bălți, precum și stabilirea apartenenței ei la unul dintre culte: gregorian sau romano-catolic.

Evident că pentru un tablou complet se va aborda și chestiunea legată de continuitatea demografică a armenilor din această localitate, momentul când ei sunt consemnați de către recensămintele timpului, cauzele lipsei datelor pe anumite segmente de timp, precum și cauzele care au condus la o asemenea discrepanță.

Deoarece acest segment reprezenta unul etnico-religios, este evident că unul dintre principalele subiecte care va fi abordat, va fi cel legat de ridicarea lăcașului de cult, care reprezenta centrul vieții cultice și culturale al comunității.

În acest sens va fi dezbătută problema cu privire la aportul adus de către Maria Donakov Focșănean și a testamentului ei, prin care veniturile de pe moșia Reușel urmau să asigure o serie de cheltuieli de ordin cultural și de binefacere pentru comunitatea armenescă, inclusiv sume pentru construcția unei biserici.

Concomitent va fi pus în discuție și aportul adus de către proprietarul funciar, de origine armeană, Mccrtici Lusahanovici la construcția bisericii armenesti din Bălți.

În paralel, vor fi urmărite și acele demersuri, care au fost necesare din partea Catolicosului tuturor armenilor Mateos pe lângă puterea imperială pe de o parte, și a episcopului eparhiei Nahicevanului și Basarabiei Nerses pe lângă Conducerea gubernială a Basarabiei, pe de alta parte, pentru permisiunea

construcției bisericii armenesti la Bălți. De asemenea, vor fi prezentate și unele date privind începutul construcției, autorul proiectului, denumirea și data sfințirii bisericii.

Credem că prezintă interes și proprietățile, dar și capitalul bănesc de care dispunea biserica armenescă din Bălți în diferite perioade, precum și sursele de proveniență și administrarea acestora.